

Pikkarainen, A. 2016. Gerontologisen kuntoutuksen opas osa II. Jyväskylä: JAMK.

Tässä gerontologisen kuntoutuksen käsikirjan toisessa osassa käsitellään seniori- ja vanhusväestön kuntoutusta ja kuntoutumista SOTE-uudistuksen näkökulmasta palvelupolun eri vaiheissa. Kuntoutus on vanhusten hoivaan ja hoitoon kaikissa vaiheissa integroituvaa monialaista toimintaa. Teosta voi lukea omanaan, mutta se täydentyy aikaisemmin ilmestyneillä 1. käsikirjalla (Pikkarainen, A. 2013) ja Keski-Suomen SOTE2020 julkaisuilla (Koivisto, T. 2016, Jotta pärjäisimme paremmin; Pikkarainen, A. 2015 Monialaisen kuntoutuksen uudistamistarpeet). Käsikirja on tarkoitettu vanhuspalveluissa työskenteleville, sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille, opettajille, kehittäjille ja suunnittelijoille edistämään laadullista kuntoutusta ja auttamaan tulevaisuuden seniori- ja vanhuspalveluiden innovatiivista ja humaania kehittämistä.

Osa II esittelee seniori- ja vanhuspalvelujen arki-, koti- ja lähikuntoutuksen käsitteitä ja pohtii, miten uudenlainen kaikkien työntekijöiden yhteistoimintatapa konkretisoituu ja juurtuu palveluketjun eri vaiheissa. Kirja tarkastelee varhaisvaiheen kuntoutusta, palvelutarpeen arviointia, kuntoutumista edistävää kotihoitoa, päiväkeskustoimintaa, muuttoa palvelutaloon ja kuntoutuspolun haasteita, tulevaisuutta ja kehittämistä. Lopussa on arvokas käsikirjan sanasto, pysähdyttävä ja ajattelemisen aihetta antava eettisen kuormituksen tarkistuslista – sen toivoisi päättäjienkin täyttävän ja pohtivan laadulliseen työhön tarvittavaa riittävää aikaa.

Kirjoittaja toivoo, että esitettyjen esimerkkien kautta yksittäiset työntekijät ja kokonaiset työyhteisöt esimiehineen voivat pohtia oman työnsä uudistamis- ja kehittämistarpeita. Opas on raikasta ja paikoin railakastakin kieltä kuntoutuksen merkityksestä ja vanhustyön raadollisesta todellisuudesta. Monialaisen kuntoutuksen tulee tapahtua ikääntyneiden ihmisten päivittäisessä elämässä yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Aito asiakaslähtöisyys toteutuu vasta kun vanhuksen ja läheisten tarpeet, voimavarat ja kiinnostukset otetaan käyttöön. Yhteisen toimimisen ja

mielekkään elämisen kulttuuria tullaan toivottavasti rakentamaan tulevassa SOTE-uudistuksessa eikä vain säästämään.

Tavallinen päivittäinen elämä on täynnä tilanteita ja toimintaa, joiden avulla on mahdollista tukea ja edistää ihmisen toimijuutta ja osallisuutta ja samalla luoda edellytyksiä hyvään tulevaisuuteen. Tämä tarkoittaa erityisesti johdon ja työntekijöiden toimintakulttuurin uudelleen muotoilemista, mutta myös yhteiskunnallisten rakenteiden eettisesti kestävästä turvaamisesta – vanhusten hyvä hoito ei saa olla tuottavaa liiketoimintaa! Tämän päivän ja tulevaisuuden ikääntyneiden hyvään hoivaan, hoitoon ja kuntoutukseen tarvitaan kaikkia asiantuntijoita, monialaista ja monitoimijayhteistyötä, läheisiä, kokemus- ja vertaistyöntekijöitä.